

planen osv., er et Barn af sin Tid og bærer Præg af de Forhold og de Anskuelser, der dengang vare herskende, og at det derfor er nødvendigt at bringe den i større Overensstemmelse med de forandrede Forhold. Dette er ogsaa sket i flere Henseender, og det skyldes saaledes den nuværende Undervisningsminister og Biskop Monrad, at der blandt Andet er indrømmet Forældrene en større Frihed lige overfor Statens Forderungen og Kommunerne en større Deltagelse i Skolens Styrelse. Vi erkjende fremdeles, at, naar der blive Tale om en videre Udvikling af Skolevæsenet, maa der indrømmes saa megen Frihed for de Enkelte og saa megen Selvstyrelse for Kommunen, som er forenelig med det ovenfor fremsatte Grundlag. Ligeoverfor Fodringer om et nyt Grundlag anse vi det fremdeles for nødvendigt at fremhæve, at man navnlig paa Skolevæsenets Omraade bør gaa frem med Besomhed og besindig knytte det Nye til det Bestaaende, der har laaet Rod; thi paa dette Omraade er Bærten langsom.

Uagtet vi saaledes kunde indskrænke os til at anbefale Thinget at slutte Lovforslagets 1ste Behandling og henvise dets enkelte Bestemmelser til Udvalgets Prøvelse, og uagtet vi efter vor Betragtning ikke i og for sig have nogen Opfordring til paa dette Stadium at gaa ind paa Enkelthederne, skulle vi dog ifølge Sagens særlige Stilling og de Forhandlinger, der have fundet Sted i Udvalget, i al Almindelighed udtale os om Hovedpunkterne i Lovudkastet. Den væsentligste Mangel ved vort Almueskolevæsen er upaatvilelig den korte Skoletid. Efter de Oplysninger, der ere meddelte i Lovudkastets Motiver, udgjør den aarlige Skoletid for et Barn i Landsbysskolerne kun 123 Dage, frataget de ofte indtrædende Forsømmelser. Da den skolepligtige Alder omfatter ca. 7 Aar, udgjør Barnets hele Skoletid altsaa ca. 800 Dage. Dette Forhold bliver endnu ugunstigere ved den Ret til Udskrivning ved 13 Aars Alderen, der er hjemlet ved Lov af 2den Mai 1855, § 3, og ved den saakaldte Udskrivning til Konfirmation i Genhold til Forordningen af 1814. Dertil kommer endvidere, at Børnene i Landsbysskolerne i Almindelighed have anden Dags Skolegang, hvorved Skolens Paavirkning paa Børnene i høi Grad svækkes. Det er saaledes let forklarligt, at Undervisningens Udbytte kun bliver meget tarveligt. Vil man søge at give Undervisningen i Almueskolerne et fyldigere Grundlag, maa Bestræbelsen først og fremmest rettes paa at bevirke en længere og mere sammenhængende Skolegang. Til Opnaaelse heraf foreslaar Lovudkastet dels en Udvidelse af Undervisningstiden i Friiskolerne i Kjøbstæderne (§ 2) og en Omordning af Skolegangen paa Landet, saaledes at øverste Klasse har at søge Skolen hver Dag i Winterhalvaaret og 1 Dag eller 2 halve Dage ugentlig i Sommerhalvaaret, medens nederste Klasse har at søge Skolen mindst 2 Dage ugentlig i Winter-

halvaaret samt 5 Dage ugentlig i Sommerhalvaaret (§ 3), dels en Forlængelse af den skolepligtige Alder indtil 15 Aars Alderen (§ 1) og endelig Oprættelsen af Fortættelses-skoler for unge Menneſter, som ere over den sædvanlige Skolealder (§ 8).

Til det første Forslag kunne vi fuldt slutte os, idet vi ere overbeviste om, at der allerede derigennem vilde vindes ikke Lidet. Enkelte iblandt os tro dog, at man i denne Henseende bør gaa noget videre. Hvad den ældste Klasse angaar, maa det vistnok, idetmindste for Tiden, have sit Forblivende ved den foreslaaede Ordning; derimod tro vi, at man bør tilstræbe en mere udvidet Undervisningstid for den yngste eller nederste Klasse. Dette kan ske ved, at der enten indføres Hverdags-skolegang med 4 à 5 Timers Undervisning, eller at der udenfor den egentlige Skole indrettes Bogeskolet for yngste Klasse's Børn. Det er ved enhver Art af Skole nødvendigt, at Læreren kan fuldt ud beffæstige sig med de Smaa; det er ikke blot af Bigtighed, at de i den kortest mulige Tid erhverve sig de mekaniske Færdigheder, navnlig Læsefærdighed, men det gælder fremfor Alt at vække deres aandelige Liv og udvide deres Forestillingskreds ved en for deres Alder passende Undervisningsmethode, ved Anskuelſesopvelser, Samtale, Fortælling, Sang osv. Men netop paa dette Punkt er Undervisningen i Landsbysskolerne vistnok som oftest den mindst tilfredsstillende. Lærerne maa paa een Gang undervise Børn af forskjellig Alder og som Følge heraf ofte overlade de Yngste, der i Almindelighed ikke kunne følge de Ældres Undervisning, til sig selv eller til en fløvende, aandløs Beffæstiggelse. Fremgangen bliver derfor kun meget langsom, og Læreren maa i ældste Klasse ofte spille megen Tid med at indhente, hvad han tidligere ikke har kunnet naae i nederste Klasse. Hvor ganske anderledes fyldig og frugtbringende vilde ikke Undervisningen i ældste Klasse kunne blive, naar Børnene indtraadte i den aandelig vakte og vel forberedte, naar de ikke blot havde opnaaet en større Færdighed i Læsning, Skrivning og Regning, men ogsaa havde erhvervet sig en mere udvidet Forestillingskreds, en større Evne til at modtage og tilegne sig, hvad der meddeles dem, en større Evne til at udtrykke sig.

En saadan Ordning vil nødvendig kræve forøgede Udgifter; det vil blive nødvendigt paa de fleste Steder at udvide Skolelokalet; og der vil kræves Løn til en Medhjælper ved Undervisningen. Vi erkjende, at disse Byrder for mange Kommuner kunde blive særdeles tunge og vanskelige at bære. Men paa den anden Side tro vi, at de Fremskridt, der ad denne Vej kunne naas, ville være saa betydelige, og at Erkjendelsen heraf snart vil gjøre sig saa gjældende, at vi ikke tvivle om, at der netop paa